

техніко-економічних показників в комплексний показник конкурентоспроможності суб'єкта господарювання; складність визначення географічних кордонів конкретного товарного ринку.

Вважаємо, що найбільш об'єктивним методом оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства є метод, заснований на теорії ефективної конкуренції. Даний метод розглядає всі основні аспекти господарської діяльності промислового підприємства, виключає дублювання показників і дозволяє оперативно і об'єктивно оцінити місце підприємства на конкурентному ринку.

Його поширення на практиці потребує своєчасного формування стратегії підприємства з визначенням перспективних напрямів діяльності, уточненням стратегічних цілей і засобів їх досягнення. Досягнення тактичних цілей, які відповідають різним етапам реалізації стратегії, як правило, контролюють за допомогою інструментів операційного контролінгу (впровадження системи цінкових знижок, вибором баз розподілу постійних витрат, використанням різноманітних методів управління витратами та ін.), що націлені на забезпечення отримання прибутку від операційної діяльності.

Ефективний інструментарій оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства повинен стати основою організаційно-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств.

Список літератури:

1. Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики: монографія. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006.

Шаповаленко К. Ю.

ФІНАНСОВІ РИЗИКИ ПІДПРИЄМСТВА І МЕТОДИ ЇХ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ

Науковий керівник: к.е.н., проф. каф. економіки підприємств Черкасова Т.І.

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

На сучасному етапі розвитку економіки України важливою є проблема забезпечення фінансової безпеки підприємств. Це обумовлено посиленням впливу зовнішнього середовища на умови діяльності підприємства, зміною форм та методів державного регулювання та необхідністю більш обґрунтованого прийняття управлінських рішень в умовах зростання невизначеності.

Питанням економічної безпеки підприємства та обґрунтування фінансових рішень приділяли увагу такі науковці як І. Бланк, С. Голов, І. Карпусь, Г. Козаченко, А. Ляшенко, Е. Майер, С. Петренко, В. Пономарьов, О. Портна, М. Пушкар, О. Терещенко, Д. Хан та інші. Але визначення та оцінка фінансових ризиків, розробка шляхів їх мінімізації і нейтралізації залишаються актуальними.

Метою роботи є систематизація фінансових ризиків та методів їх нейтралізації як підґрунтя розробки внутрішнього механізму нейтралізації фінансових ризиків підприємства.

Фінансовий ризик є однією з найбільш складних категорій, яка пов'язана з здійсненням підприємницької діяльності. Фінансові ризики - це, по-перше, небезпека потенційно можливої, ймовірної втрати ресурсів або недоодержання доходів порівняно з варіантом, що розрахований на раціональне використання ресурсів у даній сфері

діяльності; по-друге, можливість одержання додаткового обсягу прибутку, пов'язаного з ризиком. Виходячи з цього, фінансові ризики належать до групи спекулятивних ризиків, які у результаті виникнення можуть призвести як до втрат, так і до вигащів[1].

Аналіз умов діяльності підприємства потребує виявлення джерел ризику, визначення ймовірності понесення та обсягу збитків, що пов'язані з цими ризиками, а також визначення дій, за допомогою яких можна мінімізувати ризик або зовсім його уникнути. З метою управління фінансовими ризиками їх класифікують за такими ознаками:

- за можливістю страхування – страхований та не страхований ризик;
- за рівнем фінансових втрат – допустимий, критичний та катастрофічний ризик;
- за сферою виникнення – зовнішній та внутрішній ризик;
- за можливістю передбачення – прогнозований та не прогнозований ризик;
- за тривалістю впливу – постійний та тимчасовий ризик;
- за можливими наслідками – ризик, що викликає фінансові втрати; ризик, що викликає упущену вигоду; ризик, що викликає втрати або додаткові доходи;
- за об'єктом виникнення – ризик окремої фінансової операції, ризик різних видів фінансової діяльності, ризик фінансової діяльності підприємства в цілому;
- за можливістю подальшої класифікації – простий та складний ризик. [1]

Важливу роль в управлінні фінансовими ризиками підприємства відіграє механізм нейтралізації ризиків. Існують наступні методи нейтралізації ризиків:

1) *ухилення від ризику* - це просте уникнення заходів, пов'язаних з ризиком. Цей напрямок нейтралізації фінансових ризиків полягає в розробці таких заходів, які повністю виключають конкретний вид фінансового ризику. Проте уникнення ризику для підприємця часто означає відмову від отримання прибутку;

2) *лімітування фінансових ризиків* полягає у встановленні внутрішніх нормативів для фінансових операцій, за якими фінансові ризики можуть перевищувати допустимий рівень;

3) *хеджування* - страхування ціни товару як від ризику, так й від небажаного для продавця падіння або не вигідного покупцеві зростання ціни шляхом створення зустрічних валютних, комерційних, кредитних та інших вимог і зобов'язань. Хеджування використовується підприємством з метою страхування прогнозного рівня доходів шляхом передачі ризику іншій стороні, вимагає певних витрат на виплату комісійної винагороди брокерам, премій по опціонам та інше;

4) *страхування фінансових ризиків* - це вид страхування, яке передбачає обов'язки страховика по страхових виплатах у розмірі повної або часткової компенсації втрат доходів особи, на користь якої укладено договір страхування, що викликані наступними подіями: скорочення обсягу виробництва в результаті обумовлених у договорі подій; банкрутство; непередбачені витрати; неналежне виконання договірних зобов'язань контрагентом застрахованої особи, яка є кредитором по угоді; понесені застрахованою особою судові витрати;

5) *диверсифікація* - процес розподілу капіталу між різними об'єктами вкладення, які безпосередньо не пов'язані між собою. Цей механізм використовують перш за все для нейтралізації несистематичних видів ризиків;

6) *розподіл ризиків* заснований на частковому їх трансферті партнерам за окремими фінансовими операціями. Основними формами нейтралізації цього виду ризику є розподіл ризику між: учасниками інвестиційного проекту; підприємством і постачальниками сировини і матеріалів; учасниками лізингових та факторингових операцій;

7) *самострахування* (внутрішнє страхування) засноване на резервуванні підприємством частини фінансових ресурсів, дозволяє подолати негативні фінансові

наслідки по окремим фінансовим операціям, з якими ці ризики не пов'язані. Основними формами цього напрямку нейтралізації фінансових ризиків є: формування резервного фонду підприємства, цільових резервних фондів, системи страхових запасів матеріальних і фінансових ресурсів по окремих елементах оборотних активів підприємства[2].

Таким чином, розробка внутрішнього механізму нейтралізації фінансових ризиків пов'язана з вибором методів мінімізації їх негативних наслідків, які системно використовують в рамках самого підприємства.

За умов зростання рівня конкуренції кожне підприємство повинно своєчасно ідентифікувати і правильно оцінювати ступінь фінансових ризиків, що забезпечить можливість ефективного управління ними. Створення та впровадження механізму нейтралізації фінансових ризиків як складової системи економічної безпеки підприємства дозволить зменшити як ймовірність виникнення фінансових ризиків, так й їх негативний вплив на діяльність підприємства в цілому

Список літератури:

1. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий менеджмент: Підручник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 207-210с.
2. Ковальова А.М., Лапуста М.Г., Скамай Л.Г. Фінанси фірми: Підручник. – М.:ИНФРА-М, 2000. – 67с.

Шолом А.І., к.е.н. Башинська І.О.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ (ПОЛІТИКА КОРОЛІВСТВА ШВЕЦІЇ)

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу та реалізації права на підприємництво є невід'ємною складовою розвитку та економічної безпеки України, пріоритетною функцією уряду. Належний рівень бізнесу економічної безпеки є ключем до соціально-економічного розвитку, так як ринок, в якому конкуренція є основним компонентом, що загрожує. Прогалини у правовому полі держави, загальна фінансова нестабільність створює додаткові труднощі для ефективного управління. Інформаційна сфера являє собою сукупність інформації, інформаційної інфраструктури, суб'єктів, що здійснюють збір, формування, розповсюдження і використання інформації, а також системи регулювання виникаючих при цьому громадських відносин [1].

Важливість вивчення теоретичних засад та розробка прикладних рекомендацій щодо підвищення рівня забезпечення інформаційно-аналітичної безпеки підприємства в країнах, які переходять до ринкових відносин, зумовлена, в першу чергу, призупиненням темпів розвитку бізнесу в умовах виходу зі світової фінансової кризи. Відповідно необхідні проведення системно-структурного аналізу та імплементація позитивного світового досвіду забезпечення інформаційно-аналітичної складової економічної безпеки підприємства.

Метою даної роботи є виявлення особливостей політики Королівства Швеції щодо забезпечення інформаційно-аналітичної безпеки для перейняття позитивного досвіду українськими підприємствами.

Загрозами національної безпеки Королівства Швеції в інформаційній сфері є сукупність умов та чинників, які становлять небезпеку життєво важливим інтересам держави суспільства і особи у зв'язку з можливістю негативного інформаційного впливу на свідомість та поведінку громадян, а також інформаційні ресурси та інформаційно-технічну інфраструктуру.